

การวิเคราะห์กระบวนการพิจารณาตรวจสอบภาพยนตร์วิดีโอ

นางภิรมย์พร ไชยทิพย์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาการสื่อสารมวลชน

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2536

ISBN 974-582-668-5

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

019185.117369856

A PROCESS ANALYSIS OF VIDEO CENSORSHIP

Mrs. Phiromporn Chaiyatip

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
of the Degree for the Master of Arts**

Department of Mass Communication

Graduate School

Chulalongkorn University

1993

ISBN 974-582-668-5

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การวิเคราะห์กระบวนการพิจารณาตรวจสอบภาพยนตร์วิดีโอ
โดย นางภิรมย์พร ไชยทิพย์
ภาควิชา การสื่อสารมวลชน
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.นันทวัน สุชาโต

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

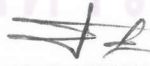

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรากิจ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ขวัญเรือน กิติวัฒน์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.นันทวัน สุชาโต)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย ศิริกายะ)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุธี พลพงษ์)

ศูนย์วิทยานิพนธ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงฉบับเดียว

ภริมย์พร ไชยทิพย์ : การวิเคราะห์กระบวนการพิจารณาตรวจสอบภาพยนตร์วิดีโอ

(A PROCESS ANALYSIS OF VIDEO CENSORSHIP) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.นันทวัน สุชาโต,

107 หน้า , ISBN 974-582-668-5

การวิจัยเรื่องนี้ต้องการวิเคราะห์กระบวนการ และขั้นตอนการดำเนินการตรวจพิจารณาภาพยนตร์วิดีโอของเจ้าหน้าที่ตำรวจในกองทะเบียนกรมตำรวจ เพื่อทราบถึงปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เป็นผลเนื่องมาจากปัจจัยส่วนบุคคล วิธีการตีความตัวบทกฎหมายที่เกี่ยวข้อง รวมถึงหลักเกณฑ์ทางสังคมและวัฒนธรรมที่เจ้าพนักงานใช้ประกอบการตรวจพิจารณาภาพยนตร์วิดีโอ

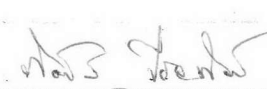
กรอบของการวิเคราะห์ได้ประยุกต์ใช้แนวคิดพื้นฐานจากหลักทฤษฎีความคาดหวังบทบาทของสื่อในประเทโลกที่สาม ความรู้กับความพยายามของรัฐในอันที่จะควบคุมผลกระทบของสื่อวิดีโอที่มีต่อวัฒนธรรมและศีลธรรมอันดีของสังคมไทยโดยผ่านกลไกการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงาน ภายใต้พระราชบัญญัติควบคุมกิจการเทปและวีสดูโทรทัศน์ พ.ศ. 2530

ผลของการวิจัยที่ได้จากการเข้าร่วมสังเกตการณ์การทำงานของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานกองทะเบียน 3 กรมตำรวจ และการศึกษาค้นคว้าด้านเอกสารพบปัญหาที่เป็นอุปสรรคสำคัญในการควบคุมการแพร่ระบาดของวิดีโอต้องห้ามส่วนใหญ่สืบเนื่องมาจากช่องโหว่ของตัวบทกฎหมายที่ใช้เป็นแนวทางมีความล้าสมัย ไม่รัดกุมเพียงพอ ขั้นตอนการตรวจพิจารณามีลักษณะที่เอื้อให้มีการยืดหยุ่นสำหรับความสัมพันธ์ส่วนบุคคล การปราบปรามไม่ทั่วถึงและเด็ดขาด รวมถึงสภาพความกดดันทางการเมืองและคำสั่งของผู้มีอำนาจบังคับบัญชา

ภาควิชา การสื่อสารมวลชน

สาขาวิชา การสื่อสารมวลชน

ปีการศึกษา 2536

ลายมือชื่อนิติ

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาพร้อม

C450605 : MAJOR MASS COMMUNICATION
KEY WORD: : PROCESS/ANALYSIS/CENSORSHIP/VIDEO

PHIROMPORN CHAIYATIP : A PROCESS ANALYSIS OF VIDEO CENSORSHIP
THESIS ADVISOR : ASSOC. PROF. NANTHAWAN SUCHATO, PH.D. 107 PP.
ISBN 974-582-668-5

This research is an attempt to analyze the process of video censorship of DMV, Police Bureau. Personal factors and the way police authorities interpret the censorship laws as well as other social and moral standards are taken into consideration in order to gain insight to problems and difficulties involved in the procedure.

The analytical framework is derived from normative theories of the media in the Third World along with social control approach to which the state takes the control over undesirable impact of video media through a restriction of censorship process under the 1987 Video and Television Distribution Act.

Research results concluded from a direct observation of the police authorities and government documentation study have shown that the major problems of regulating inappropriate video films is due to a loop hole in the statute, which is unable to catch up with current modus operandi of the video distributors. Moreover, the censorship procedures also facilitate "personal favor, political pressure" circumstances, and top level command overrides from their own administrators.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา.....การสื่อสารมวลชน.....

สาขาวิชา.....การสื่อสารมวลชน.....

ปีการศึกษา.....2536.....

ลายมือชื่อนิติ.....*ช. 55 12/25*.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....*ช. 55 12/25*.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งของ รองศาสตราจารย์ ดร.นันทวัน สุชาโต อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุธี พลพงษ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ร่วม ผู้ให้คำแนะนำและความเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดตลอดมา รวมทั้ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ขวัญเรือน กิติวัฒน์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และ รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย ศิริกาเย กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณทุกท่านไว้ ณ โอกาสนี้ ด้วยความเคารพอย่างสูง

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่าน ที่ได้ให้ความรู้อันมีคุณค่าแก่ผู้วิจัย ในช่วงระยะเวลาแห่งการศึกษา ขอบพระคุณผู้ให้ข้อมูล ซึ่งสำคัญยิ่งสำหรับการวิจัยครั้งนี้ คือ พันตำรวจเอก วิชอบ พลอคภย์ รองผู้บังคับการกองทะเบียน กรมตำรวจ และเจ้าหน้าที่ตำรวจทุกท่านผู้กรุณาให้ข้อมูล อันเป็นประโยชน์ในการทำวิทยานิพนธ์นี้ และขอบคุณ คุณสายสม วงศาสุลักษณ์ ประธานนิสิตปริญญาโท ในโครงการสื่อสารมวลชน ภาคนอกเวลาราชการ รุ่น 2 ที่ได้เคยร่วมสุขร่วมทุกข์ และให้กำลังใจช่วยเหลือแก่ผู้วิจัยอย่างยิ่ง

ท้ายสุดนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดามารดา ซึ่งเป็นผู้ให้การสนับสนุนแก่ผู้วิจัยมาตลอดชีวิต

ภิรมย์พร ไชยทิพย์
ผู้วิจัย

1 พฤษภาคม 2536

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฎ
บทที่	
1 บทนำ	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
บทบาทวิดีโอเทปในสังคมไทย	5
หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบตรวจพิจารณาภาพยนตร์วิดีโอ	7
ประวัติความเป็นมาของกองทะเบียนกรมตำรวจ	8
ปัญหานำวิจัย	13
วัตถุประสงค์	14
ขอบเขตของการวิจัย	14
ข้อสันนิษฐานของการวิจัย	15
นิยามศัพท์เฉพาะ	15
ประโยชน์ที่ได้จากการวิจัย	16
2 แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	17
ทฤษฎีความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทของสื่อมวลชนในประเทศกำลังพัฒนา	18
แนวคิดการควบคุมทางสังคม	20
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	23
3 ระเบียบวิธีวิจัย	25
การเก็บรวบรวมข้อมูล	25
แหล่งข้อมูล	26

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่

	การวิเคราะห์ข้อมูล	28
	ข้อมูลจากพระราชบัญญัติควบคุมกิจการเทปและวัสดุโทรทัศน์	28
	ขั้นตอนการขออนุญาตประกอบกิจการวิดีโอเทป	31
	หลักเกณฑ์และขั้นตอนการตรวจภาพยนตร์วิดีโอ	33
	การบันทึกข้อความและเครื่องหมาย	37
	กรรมการผู้ตรวจพิจารณา	40
	ลักษณะทางกายภาพของห้องปฏิบัติการตรวจพิจารณา	42
	ลักษณะภาพยนตร์วิดีโอที่ไม่ผ่านเกณฑ์การตรวจพิจารณา	45
	ตัวอย่างภาพยนตร์วิดีโอที่ไม่ผ่านการตรวจพิจารณา ในปี พ.ศ.2535	46
	ภาพยนตร์วิดีโอที่ยกเว้นไม่ต้องตรวจพิจารณา	49
	งานปราบปรามภาพยนตร์วิดีโอผิดกฎหมาย	50
4	อภิปรายข้อมูลจากการวิเคราะห์	54
	การวิเคราะห์หลักเกณฑ์การตรวจสอบภาพยนตร์วิดีโอของเจ้าพนักงาน	55
	ปัญหาในการเก็บรักษาภาพยนตร์วิดีโอที่ผ่านการตรวจพิจารณาแล้ว	59
	ปัญหาภาพยนตร์วิดีโอละเมิดลิขสิทธิ์หรือไม่	60
	ปัญหาการติดตามผลการตรวจสอบ	61
	ปัญหาการไม่มีเครื่องมือทันสมัยใช้ในการตรวจสอบ	62
	ปัญหาพระราชบัญญัติเทปและวัสดุโทรทัศน์ พ.ศ.2530 ไม่ทันสมัย	63
5	บทสรุปและข้อเสนอแนะ	65
	ข้อจำกัดในการวิจัย	66
	ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต	67
	เอกสารอ้างอิง	
	ภาคผนวก	
	ประวัติผู้เขียน	

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ลักษณะการแบ่งงานของกองทะเบียนกรมตำรวจ	11
2	ลักษณะงานที่เกี่ยวข้องกับภาพยนตร์วิดีโอของกองกำกับการ 3 พ.ศ. 2536	12
3	งานเดิมและงานใหม่ในปัจจุบันของกองกำกับการ 3	13
4	การขออนุญาตประกอบกิจการให้เช่าและฉายภาพยนตร์วิดีโอ	31
5	หลักเกณฑ์การตรวจพิจารณาของเจ้าพนักงานตั้งแต่ปี พ.ศ. 2531 - 2536	35
6	กรรมการผู้ตรวจและจำนวนเรื่องในแต่ละเดือน	41
7	ประเภทของภาพยนตร์วิดีโอที่นำมาขอรับการตรวจพิจารณา	44
8	ภาพยนตร์วิดีโอที่มีเนื้อหาผิดศีลธรรมในปี พ.ศ. 2535	48
9	ภาพยนตร์วิดีโอเดือนในปี พ.ศ. 2535	51

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย